

ÜLKELERİN COVID-19 SALGINI İLE MÜCADELESİ (POLONYA, DANİMARKA, YENİ ZELANDA)

Doç. Dr. Asım Mustafa AYTEN

**Abdullah Gül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
Sağlıklı Kentler Birliği Danışma Kurulu Üyesi**

POLONYA

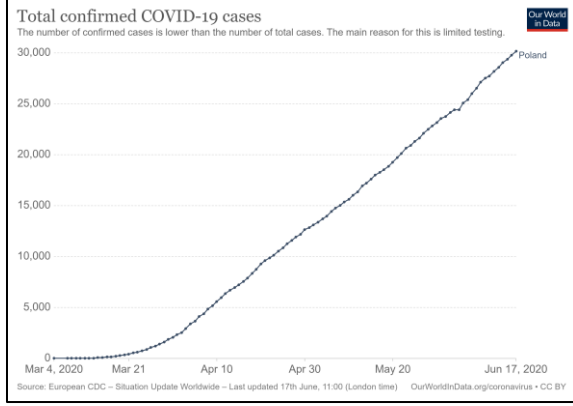
Bir orta Avrupa ülkesi olan Polonya'nın başkenti Varşova'dır. 312.679 km² yüz ölçümüne sahip ülkenin nüfusu 37.846.611 (2020), nüfus yoğunluğu 124 kişi/km²'dir. Ülkenin kişi başına düşen geliri 15.431 Dolar olup bu değer diğer ülkelerle kıyaslandığında ortalama düzeydedir. Nüfus yapısına bakıldığında yaşlı nüfusu toplam nüfusunun %17 sini oluşturmaktadır. Sağlık sistemi diğer ülkelere kıyasla gelişmiş olarak kabul edilmektedir. Polonya'da 1000 kişiye 2,38 doktor düşmektedir.

COVID-19'un Yayılma Süreci

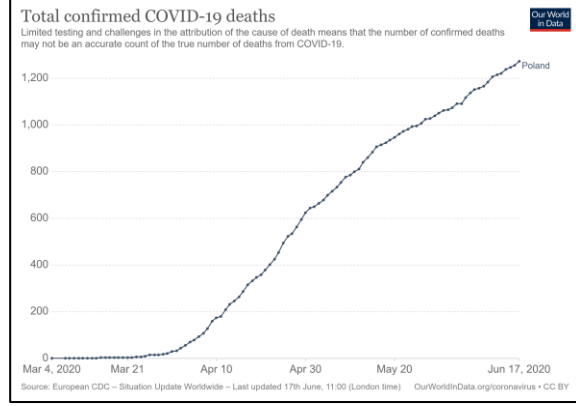
Polonya'da COVID-19 ilk kez 4 Mart 2020'de görüldü. Almanya'daki Westfalia ziyaretinden otobüsle Świecko'ya, oradan da özel araçla Cybinka'ya dönen 66 yaşındaki erkek hasta ilk vaka olarak 4 Mart tarihinde tespit edildi. Ardından 6 Mart'ta 4, 7 Martta 1, 8 Mart'ta 5, 9 Mart'ta 6 yeni vaka ile toplam 17 COVID-19 pozitifli hasta açıklandı. 10 Mart'ta Polonya'da COVID-19 hastalığı bulaşma şekli dış kaynaklı vakalardan, yerel aktarıma geçtiği ilan edildi. 10 Mart'ta 5 kişi, 11 Mart'ta 9 kişi, 12 Mart'ta 20 kişi artarak ilk ölümün gerçekleştiğinde toplam 51 kişi COVID-19 hastası olarak belirlenmiştir. İlk vakadan 8 gün sonra 12 Mart 2020 tarihinde 56 yaşında bir kadın hastanın ölümü ile ilk ölüm rapor edilmiştir.

20 Mart'ta Polonya Başbakanı bir salgın durumu ilan etti (yasal olarak koronavirüs salgınına içermeyi amaçlayan hükümler). Mevcut kısıtlamaların korunmasına ek olarak, COVID-19 salgını ile mücadeleyi kolaylaştırmak ve mücadele etmek için bir dizi örgütsel iyileştirme yapılmıştır. 29 Mart'a kadar Polonya 1862 laboratuvarında doğrulanmış COVID-19 vakası ve COVID-19 ile ilgili 22 ölüm rapor etmiştir. 1 Nisan'da Varşova'nın Polonya başkentini içeren Mazovya Voyvodası'nda oniki de dahil olmak üzere Polonya çevresindeki 38 hastane ve hastane bölümü, doğrulanmış veya muhtemel bir SARS-CoV-2'nin SARS-CoV-2 kontaminasyonu riski nedeniyle geçici olarak kapatıldı.

Nisan ayı sonunda 12.877 toplam pozitif vaka sayısı, 644 toplam ölüm rapor edilirken; Mayıs ayı sonunda 22,825 doğrulanmış COVID-19 vakası, ve 1038 ölüm belirtilmiştir.

Şekil 1: Polonya'da toplam vaka sayısı

Şekil 2: Polonya'da toplam ölüm sayısı

Alınan Önlemler

Ocak 2020'de Varşova Chopin Havaalanı, Çin'den gelen yolcular için özel tarama önlemleri aldı.

Polonya'da 4 Mart'ta ilk vakanın görülmesi ve 12 Mart tarihinde ilk ölümün gerçekleşmesi ile birlikte

- 10-12 Mart tarihlerinde başlayan izole kontrol önlemleri, okulları ve üniversite derslerini kapatmak ve kitle olaylarını iptal etmek ile başladı.
- 13 Mart'ta Polonya Sağlık Bakanı salgın için acil bir durum çıkardı. Çeşitli sosyal uzaklaşma önlemleri uygulandı.
  - Tüm gastronomi ve eğlence hizmetleri ve alışveriş merkezlerinin işletilmesi 14 Mart'tan itibaren sınırlandırıldı.
  - Restoranlar, barlar ve kafeler yemek paketlerini ve teslimatı sağlayabildiler.
  - 2000 metrekareden fazla satış alanına sahip alışveriş merkezlerinde, sadece marketler, eczaneler ve çamaşır yıkama tesisleri açık kalmıştır.
  - Fuar, sergi, kongre, konferans ve spor etkinliklerinin organizasyonu geçici olarak askıya alındı.
  - Yüzme havuzları, spor salonları ve fitness kulüpleri gibi spor tesisleri kapatıldı.
  - Ayrıca, dans kulüpleri ve müzik kulüpleri de dahil olmak üzere tüm eğlence ve dinlenme tesisleri askıya alınmıştır.
  - 50'den fazla kişinin kamu, devlet ve dini toplantıları yasaklandı.

3. 14 Mart'ta Sağlık Bakanliğı, bulaşıcı hastalıklar (COVID-19 hastaneleri) için tek amaçlı hastanelere dönüştürülen 19 hastanenin bir listesini açıkladı.

16 idari bölgenin her birinde en az 1 hastane bulunmaktaydı. COVID-19 hastanelerinin kurulması, COVID-19 vakaları için tıbbi hizmetlere tam erişim sağlamanın yanı sıra diğer tıbbi tesislerde enfeksiyonun yayılmasını sınırlamayı amaçlamıştır.

4. 15 Mart'tan itibaren içe aktarılan COVID-19 vakalarının sayısını sınırlamak için, yabancılara Polonya'ya giriş yasağı (bazı muafiyetler ile) getirilmiştir.

Tüm Polonya sınırlarında kontroller 30 gün boyunca uygulandı. Yurt dışından dönen tüm Polonyalılar 14 günlük kendi kendine karantinaya girmekle yükümlüdür. Karantina yükümlülüğüne uyum polis tarafından kontrol edildi. İhlal eden karantina, 5000 PLN (yaklaşık 1200 USD) para cezası ile cezalandırıldı.

5. 15 Mart'ta Polonya, uluslararası yolcu hava ve demiryolu hizmetlerini askıya aldı.

Vatandaşların ülkeye dönmelerini sağlamak için, LOT Polish Airlines (ulusal havayolu) “Flight home” adlı programın bir parçası olarak bir uçuş ağı başlattı. 15 Mart - 27 Mart tarihleri arasında 37.000'den fazla vatandaş, uçuş programının bir parçası olarak Polonya'ya geri döndü.

6. 19 Mart'ta, Dijital İşler Bakanliğı tarafından mobil ev “Karantina” uygulaması başlatılmıştır.

7. 24 Mart'ta hastalığın yayılmasını hafifletecek yeni önlemler açıklandı.

- Yeni sosyal uzaklaşma, dini toplantılar, cenaze törenleri veya evlilikler hariç olmak üzere (25 Mart'tan itibaren) en fazla 5 katılımcıyla sınırlı toplantıları sınırlamaktadır.
- Yürüyerek seyahat eden insanlar birbirinden en az 1,5 metre uzakta durmak zorundaydı. Ayrıca, işe gidip gelme, salgın kontrolü ile ilgili faaliyetler ve alışveriş, ilaç satın alma veya köpek yürüyüşü gibi gerekli günlük faaliyetler dışında, zorunlu olmayan tüm seyahatler sınırlıydı.
- Toplu taşıma araçlarını kullanabilen kişi sayısı koltukların yarısıyla sınırlıydı.

Bu kısıtlamalar başlangıçta 11 Nisan'a kadar yürürlükteydi. 28 Mart'ta, Polonya Parlamentosu Alt Meclisi (Sejm), koronavirüs pandemisinin ekonomik etkilerine karşı koymak için COVID-19 Kanunlar paketini (“kriz karşıtı kalkan” olarak adlandırdı) yürürlüğe koydu.

8. İzolasyon kısıtlamaları 31 Mart-1 Nisan tarihleri arasında, sokaklarda yürüyen bireylerin iki metre ile ayrılmasını, parkları, bulvarları, plajları, kuaförleri ve güzellik salonlarını terk etmelerini ve refakatsiz küçüklerin evlerinden çıkmasını yasaklamasını gerektiren bir hükümet düzenlemesiyle sıkılaştırıldı.

9. Mevcut acil durum kısıtlamalarının aşama 1'den başlayarak 4 aşamada kaldırılması planlanıyor.

10. Mevcut acil durum kısıtlamalarının aşama 1'den başlayarak 4 aşamada kaldırılması planlanıyor.

- 20 Nisan Pazartesi gününden itibaren, maske takılması ve iki metre sosyal mesafe şartına uyulması koşuluyla parklara ve ormanlara girmenin mümkün olacağı açıklandı.

Başbakan, bu tür yerlere erişimin sınırsız kullanım için değil, zihinsel sağlığı korumak için olduğunu vurguladı. Sağlık Bakanı da halkı bu “yeni kuralları akıllıca” kullanmaya davet etti.

- Planın ikinci aşamasında, yapı market mağazaları hafta sonları açılabilir, otellerin de bazı kısıtlamalar altında açılmasına izin verilecek.
- Müzeler, galeriler ve bazı kültürel kurumlar 2. aşamada açılacak.
- Aşama 3'te kuaförler, güzellik salonları, restoranlar ve alışveriş merkezi dükkanlarının açılmasına izin verilecek - ancak kısıtlamalar da uygulanacak.
- Bu aşamada bazı spor etkinliklerinin de geri dönüşüne izin verilecek. Tüm oyuncular ve personelin 50'den fazla olmaması şartıyla, bazı futbol maçlarının oynanması da planlanıyor.
- Tiyatrolar, sinemalar, solaryumlar, spor salonları ve masaj salonlarının 4. aşamada açılmasına izin verilmesi ön görülüyor.
- Polonya'nın sınırlarının 3 Mayıs'a kadar kapalı kalacağı, düğün ve cenazeler üzerindeki mevcut kısıtlamaların hala geçerli olduğu da vurgulandı.

Sağlık Bakanı, bir aşı üretilip, kullanılmaya başlanacağı zamana kadar kısıtlamaların büyük olasılıkla devam edeceği konusunda uyardı.

Değerlendirme

Konum olarak Avrupa'nın ortasında yer alan ve km² başına düşen nüfus yoğunluğu düşük olan Polonya'da devletin yerinde aldığı önlemlerle birlikte COVID-19 salgınının bir ölçüde önlenebildiği ve yeniden sosyal yaşam koşullarına geri dönüldüğü görülmektedir. Ancak kısıtlamaların halen devam edeceği de dikkate alınmak zorundadır.

DANİMARKA

İskandinav yarım adasındaki en küçük ülke olan Danimarka, İsveç ve Baltık Denizi arasında büyüklü küçüklü 400 adadan oluşan zengin bir coğrafi yapıya sahiptir. Başkenti Kopenhag olan Danimarka'nın nüfusu 5.792.202 (2020), nüfus yoğunluğu ise 137 kişi/km²'dir. Ülkenin kişi başına geliri 60.596 Dolar olup bu değer diğer ülkelerle kıyaslandığında oldukça yüksektir. Yaşlı nüfusu toplam nüfusunun %20 sini oluşturan Danimarka'da 811.444 göçmen yaşamaktadır. Bir başka deyişle ülkenin toplam nüfusunun %14 ü göçmen statüsündedir. Sağlık sistemi oldukça gelişmiştir. Her 1000 kişiye 4 doktor düşmektedir.

COVID-19'un Yayılma Süreci

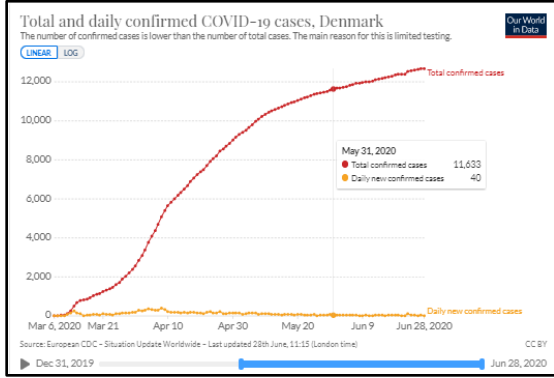
Devam eden COVID-19 salgınının Danimarka'ya yayılma durumu ilk olarak 27 Şubat 2020'de doğrulandı. İtalya Lombardiya'da kayak yapan ve 24 Şubat'ta Danimarka'ya dönen Jakob Tage Ramlyng hafif semptomları vardı ve evde karantinaya alındı.

29 Şubat 2020'de Almanya'da konferansa katılan bir kişide daha COVID-19 pozitif değer çıkmış ve evde karantinaya alınmıştır. 1 Mart'ta 28 Şubat tarihinde test edilen kişi ile temas halinde bulunan bir kişi daha pozitif olarak test edildi. 3 Mart'ta İtalya'yı ziyaret eden 5 kişi ve İran'ı ziyaret eden 1 kişide daha hastalık rapor edildi. Bunun ardından 4 Mart'ta dört, 5 Mart'ta beş, 6 Mart'ta üç, 7 Mart'ta altı yeni vaka teyit edildi. 5 Mart'ta 27 Şubat'ta enfekte olduğu onaylanan ilk Danimarkalı, tamamen iyileştiği bildirilen ilk Danimarkalı oldu.

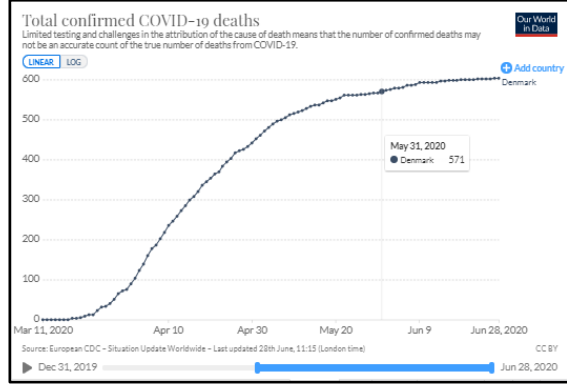
Bu tarihlerde Danimarka'da kaynağın bilinmediği kişiden kişiye yayılma yoktu. 9 Mart'ta vaka sayısı 90, 10 Mart'ta 262, 11 Mart'ta 514'e ulaştı. Böylece salgının yayılmasını önlemek için radikal önlemleri hayata geçirme kararı alındı. Sert önlemlerin alındığı tarihte hayatını kaybeden hasta yoktu. 12 Mart tarihinde 80 yaşında bir hastanın ölümü ile ilk COVID-19 kaybı yaşanmıştır

6 Nisan'da alınan bir karar ile 15 Nisan'da kreş ve anaokullarının açılacağı açıklanmıştır. 10 Mayıs'a kadar restoran, kafe ve kuaförlerin kapalı kalacağı bildirilmiş, Eylül ayına kadar da büyük ölçekli toplantıların yapılamayacağı kararı alınmıştır. 12 Mayıs tarihinde Başbakan vaka tesbit ve takibine ilişkin daha sıkı yöntemler uygulanacağını belirtmiştir.

23 Mayıs'ta ilk defa 2 gün boyunca COVID-19 bağlantılı ölüm yaşanmadığı açıklandı.

Şekil 3: Danimarka'da toplam vaka sayısı

Şekil 4: Danimarka'da toplam ölüm sayısı

Önlemler:

Ocak ayı sonundan Şubat başına kadar birçok Danimarka vatandaşı Çin'den tahliye edildi. Hepsini karantinaya alındı ve test edildi hiç birinde vaka pozitif çıkmadı.

Danimarka 13 Mart'tan itibaren karantina önlemlerini uygulayan ilk Avrupa ülkeleri arasında yer aldı. Ayrıca salgında can kaybı yaşamadan karantina kararı alan ilk ülkedir.

Kraliçe II. Margarethe'in 17 Mart'taki topluma sesleniş konuşmasında sarfettiği "Bir aradayız, beraberiz ama mesafeliyiz" cümlesi bu süreç içerisindeki ilk slogan oldu.

12 Mart'tan itibaren kütüphaneler, müzeler, resmi kurumlar, yüzme havuzları, kafeler, restaurantlar, kuaförler ve diğer toplanma alanları kapatıldı,

100 kişiden fazla katılımlı faaliyetler iptal edildi. Bu rakam daha sonradan 10 kişiye çekildi.

15 Mart'ta Almanya sınırı, 16 Mart'ta da 14 günlüğüne bütün okullar kapatıldı. 17 Mart'ta bütün uçuşlar durduruldu. Ülke, 18 Mart'ta tam bir izolasyona girdi.

Şirketlere de, çalışanlarını işyerlerine fiziksel olarak çağırılmaları tavsiyesinde bulunuldu.

Dünya'da COVID-19 salgınında can kaybı yaşamadan karantina kararı alan ilk ülke olan Danimarka, aynı zamanda karantina kararlarını kademeli olarak kaldıracağını açıklayan ilk ülke de oldu.

Semptomatik ve asemptomatik bireylerin belirlenmesi, izlenmesi ve izolasyonu için yeni test stratejileri açıklandı ve yerel belediyelere kendi kendini tecrit etme teklifi verildi.

Normal hayata geçişin ikinci aşaması 11 Mayıs tarihinde başlamıştır. Alışveriş merkezlerinin 11 Mayıs'tan itibaren, restoran, kafe, orta ve yatılı okullar, profesyonel spor faaliyetleri, kilise ve hayvanat bahçelerinin ise 18 Mayıs'tan itibaren açılacağı belirtildi.

Ancak hala sınırları açmak için erken olduğu düşünülmektedir. Bu arada, ülkede, 10'dan fazla kişinin bir araya gelmesi yasağında herhangi bir değişikliğe gidilmedi.

Kademeli olarak normal hayata 16 Nisan'da dönmeye başlayan Danimarka'da, ilk aşamada kreş ve ilkokullarda eğitim yeniden başlamış, 20 Nisan'da sürücü kursları, kuaförler, güzellik ve bakım salonları, SPA merkezleri, dövme klinikleri, fizyoterapistler, diyetisyenler, optikçiler, diş klinikleri, psikologlar, işitme merkezleri ve özel hastaneler yeniden hizmete girmişti.

Değerlendirme:

Danimarka'nın nüfus ve nüfus yoğunluğu oldukça düşük, sağlık sisteminin oldukça gelişmiş olması ve kişi başına gelirin yüksek olması salgının kontrol alınmasında yardımcı olmuştur. Danimarka'nın işi başından itibaren sıkı tutması vaka sayısının daha da artmasını engellemiş olup bu konuda en başarılı olan Avrupa ülkeleri arasında gösterilebilir. Aynı zamanda ülkenin sosyal mesafeye uyacak biçimde vatandaşlarının bu kurallara titizlikle uymaları en önemli başarılı olma nedeni olarak gösterilebilir. Çoğunlukla da ekonomik anlamda da alınan önlemlerin de salgının olumsuz etkilerini en aza indirmeyi hedeflediği anlaşılmaktadır.

YENİ ZELANDA

Yeni Zelanda, veya resmî adıyla Yeni Zelanda Milletler Topluluğu, Güney Büyük Okyanus'ta yer alan bir ada ülkesidir. Güney Yarımkürede, Okyanusya'daki Güney Pasifik adaları arasında, Avustralya'nın yaklaşık 1.500 km güney doğusunda yer almaktadır. Başlıca iki büyük (North Island ve South Island) ve birçok küçük adadan oluşur.

2019 yılının Aralık ayındaki nüfus sayıma göre Yeni Zelanda'da 4.951.500 kişi yaşamaktadır. Kuzey Adası, Güney Adası'ndan daha küçük olmasına rağmen bu adada daha çok kişi yaşamaktadır. Ülke nüfusunun çoğunluğunu Avrupa kökenliler oluşturmaktadır. İngiliz Milletler Topluluğuna üye olan Yeni Zelanda'nın yerli halkı Maoriler ise nüfusun %14,9'unu oluşturmaktadır. Nüfus yoğunluğu 2018 verilerine göre 18 kişidir.

The Legatum Institute tarafından yapılan 2016 Dünya Refah Düzeyi Araştırması sonucuna göre ise Yeni Zelanda Dünyada refah düzeyi en yüksek ülke olarak 1. sırada yer almaktadır. Yeni Zelanda da sağlık sistemi oldukça gelişmiştir. 2017 yılı OECD verilerine göre 100.000 kişiye düşen doktor sayısı 667'dir. 1000 kişiye düşen hasta yatağı sayısı ise 261'dir (2018 verilerine göre)

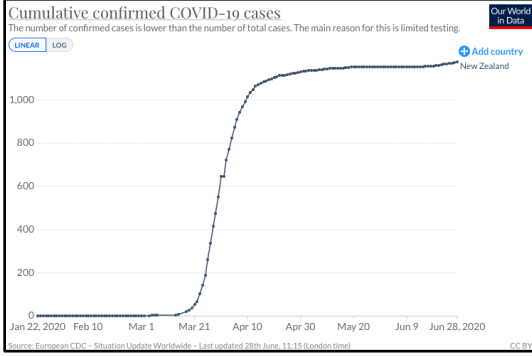
COVID-19'un Yayılma Süreci:

Pandeminin yayılma süreci seyrini incelediğimizde; Yeni Zelanda'da ilk COVID-19 vakasının çıkışı 29 Şubat 2020'de 1 kişi olarak gerçekleşmiştir. Yeni Zelanda'daki COVID-19 salgını, şiddetli akut solunum sendromu koronavirüs 2'nin (SARS-CoV-2) neden olduğu dünya çapında devam eden koronavirüs hastalığı 2019'un (COVID-19) pandemisinin bir parçasıdır. Yeni Zelanda'daki hastalığın ilk vakası 28 Şubat 2020'de bildirilmiştir. 31 Mayıs 2020 itibariyle, ülkenin toplam 1.504 vakası vardır (1.154 doğrulanmış ve 350 muhtemel olmak üzere) ve 22 kişi virüsten ölmüştür. Yirmi bölge sağlık kurulu (DHB) bölgesinde kaydedilen olgular kapsamında, Pandemi Nisan ayı başında zirve yaptı, günde 89 yeni vaka ve 929 aktif vaka kaydedildi. 30 Mayıs 2020 itibariyle, ülkenin Auckland DHB bölgesinde yer alan sadece bir aktif vakası vardır; en yeni vaka 22 Mayıs 2020'de bildirilmiştir.

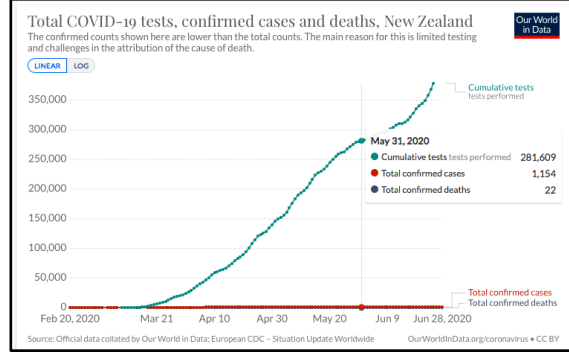
Yeni Zelanda'nın tüm sınırları ve giriş limanları, 19 Mart 2020 günü saat 23: 59'da tüm yerleşik olmayanlara kapatıldı. Yeni Zelanda'daki salgının yönetimi için 21 Mart'ta dört seviyeli bir uyarı seviyesi sistemi getirildi. Uyarı seviyesi başlangıçta seviye 2'ye ayarlandı, ancak daha sonra 23 Mart öğleden sonra seviye 3'e yükseltildi. 25 Mart günü 23:59'dan başlayarak alarm

seviyesi 4. seviyeye taşınarak ülkeyi ülke çapında bir kilitlenmeye soktu. Uyarı seviyesi 27 Nisan günü 23:59'da 3. seviyeye geri döndü, bazı kilitleme kısıtlamalarını kısmen kaldırdı ve 13 Mayıs 23:59'da geri döndü ve fiziksel mesafeyi korurken geri kalan kısıtlamalar kaldırıldı . Aşağıdaki şekilde toplam kabul edilen COVID-19 vakalarındaki artışın artık belirli bir seviyede kaldığını ortaya koymaktadır.

şekil 5: Yeni Zelanda'da toplam vaka sayısı

şekil 6: Yeni Zelanda'da toplam ölüm sayısı

Alınan Önlemler:

- şubat ayı sonunda ilk vakanın görüldüğü ülkede Başbakan Ardern ilk olarak halka seslendi ve sağlık sistemlerinin büyük bir yayılmayı kaldıramayacak durumda olduğunu açıkladı. Başbakan, bunun gerçekleşmemesi için halkının yardımını istedi.
- Yeni Zelanda COVID-19'un ortaya çıkmasıyla 19 Mart'ta tüm sınırlarını kapattı. Yani sıra kendi vatandaşları hariç ülkeye tüm girişleri durdurdu.
- Toplam 50 güne varan bir sokağa çıkma yasağı uygulandı. Bu amaçla küme sistemi adı verilen bir sistem devreye sokuldu.
- Küme sistemi neydi?

Yayıma kümeleri saptandı, bu yayılma kümelerine temas takip sistemi uygulandı. İlk olarak bu kümeler kontrol altına alındı ardından olası yeni vakalar ya da yeni kümeler olabilir mi diye rastgele testler uygulanmaya başlandı.

- Ülke, önce "3. seviye" ardından "4. seviye" karantina tedbirleri uygulamaya koydu.
- Zorunlu ihtiyaçları karşılamayan tüm işletmeler kapatıldı, yurt içi serbest dolaşım kısıtlandı, tüm toplu etkinlik ve buluşmalar yasaklandı.
- Vatandaşların yalnızca birlikte yaşadıkları kişilerle sosyal temasta bulunmasına izin verildi.
- Yaklaşık 5 milyon nüfuslu ülkede 295 bin 901 test yapıldı. Yani her bin kişi başına 50 kişiye test yapıldı. Ülke bu sayıyla dünyada en çok test yapan ülkeler arasında beşinci oldu.

- COVID-19 nedeniyle hastalanan 1504 kişiden 1482'si iyileşirken, 22 Yeni Zelandalı hayatını kaybetmişti.

Sonuçta, Yeni Zelanda Sağlık Bakanlığı, ülkenin COVID-19'la mücadele stratejisini "eleme stratejisi" olarak tanımlamaktadır. Buna göre, eleme stratejisi 3 ana hedefe dayanmaktadır: Hastalığı uzak tutmak, tespit etmek ve ortadan kaldırmak.

Özetle Yeni Zelanda hükümetinin COVID-19'a karşı uyguladığı halk sağlığı stratejisi, yayılım kaynaklarını tespit ederek onu ortadan kaldırmaya odaklanmaktadır.

Sağlık Bakanlığının ifadeleriyle eleme stratejisi, hastalığı kalıcı bir şekilde yok etmekten çok, ülke içindeki bulaşma zincirlerinin tespit edildiğinden ve yurt dışı kaynaklı vakaların etkin bir şekilde izlenebileceğinden emin olmak anlamına gelmektedir. Ayrıca, Yeni Zelandanın bir ada ülkesi ve sınırlarını diğer ülkelere kapatmış olması nedeni ile salgının daha da yayılması engellenmiştir. Diğer önemli bir faktör ise ülkede vatandaşların tedbir alışkanlığının olması ve nüfusun fazla olmaması ülkenin başarısını etkileyen diğer faktörler olarak görülmektedir.

Değerlendirme:

Ülkenin minimum seviyede vakanın olması ülkenin ada ülkesi olması bu şekilde giriş ve çıkışların kontrol altında tutulması aynı zamanda vatandaşlara sosyal kontrol ve mesafe ile birlikte gereken çok sayıda test yapılarak virüsün yayılma hızı kontrol altına alınmıştır. Sınırlarda daha titiz karantina, genişletilmiş test ve temas izleme; eliminasyonun ne zaman gerçekleştirildiğine dair güvence sağlamak için alınan önlemler bu ülkeyi başarılı kılan en önemli nedenler arasında sayılabilir.